

Lietuvos vėliava – Vasario 16-osios idėjų atspindys

Zigmas TAMAKAUSKAS

Sutikdami Naujuosius metus dažnai pamirštame, kad metų pirmoji diena siejasi ir su Lietuvos vėliavos pagerbimo diena. Tad šia proga pasistenkime į savo vėliavą pažvelgti platosniu žvilgsniu. Pažvelkime į jos kūrimo ir raidos istorijos laiptelius. Tikėta, kad žygiuojančius į kovą vyrus lydi žuvusių narsių kovotojų vėlės, padedančios nugalėti priešą. Tos karžygių vėlės įsikūnijusios priekyje nešamoje vėliavoje...

Vėliavos spalvos iki 17 amžiaus

Vėliavomis buvo skaičiuojami ir kovojo pulkai. Vėliava visada palaikė kovos dvasią, buvo orientyras mūšio lauke. Todėl kare buvo stengiamasi su naikinti priešo vėliavą, kartu palaužti ir pačių karių valią. Su pergale grįžtantys kariai garbingiausiose eilėse nešdavo karinių pulkų vėliavas.

Lietuvių vėliava, nenurodant jos išvaizdos, istoriniuose šaltiniuose pirmą kartą paminėta 14 amžiaus pabaigoje Vygando Marburgiečio kronikoje lietuvių kautynių su kryžiuočiais prie Veliuonos, tuomet vadintos Bajerburgo, pilies aprašyme.

Gerokai vėliau lietuvių vėliavas, susietas su Žemaitija, apraše Simonas Daukantas, pažymédamas jų baltą baltoji spalvą: „Kariauna stodama į kovą,

turėjo priešaky didelę baltą vėliavą, ant kurios buvęs skydas, pusiau perdalytas, viršutinėje pusėj geltoni, o apatinėje – mėlynai laukai; geltonuojuose laukuose karūna buvusi statinė, o mėlynuojuose – aukštinokai. Kartais turėjė baltą vėliavą, kurios skyde buvo žmogus, besėdės meškos galva, ant kurios vėliavos buvę išrašyti tie žodžiai: „Dieve kūrėjau, supyk ant pūstytojų, užtik juos“.

Balta spalva reiškusi senovės lietuviams būdingas moralines savybes: nekaltumą, dorumą ir teisingumą.

15 amžiuje lenkų kronininko Jano Dlugošo Žalgirio mūšio aprašyme minima, kad Vytauto atvesti pulkai turėjo raudoną vėliavą su baltu raieteliu ant bėro, juodo ar obuolmuo žirgo. Pažymimos ir vėliavos su Gediminaičių stulpais.

(keliamas į 5 psl.)

Mokė ir vedė savo keliu

Eugenija SIDARAVIČIŪTĖ

„Tu čia esi, kuris mus mokei, vedei savo keliu“, – tokiais žodžiais vienuolė Regina Edita Teresiūtė nusakė kunigo kankinio, kovotojo už tikinčiųjų teises ir laisves Juozo Zdebskio 90-ujų gimimo metinių minėjimo reikšmę ir prasmę. Visuomenininkė E. Sidaravičiūtė kelias žodžiais apibūdino Druskininkų rezistencijos ir tremties muziejų, kuriame įamžintas ir šio iškilaus davininko bei jo bendražygių atminimas. Be „Ginkluotos rezistencijos“ ir „Tremties“ 2005 metais pirmojo Lietuvoje tokia plati ir išsami buvo įkurta ir „Neginkluoto pasipriešinimo“ eksposicija.

Dėmesys Dzūkijai

Iš 32 J. Zdebskio kunigystės metų 15 metų buvo skirta Dzūkijai: Leipalingiui, Kapčiamiesciui, Šlavantams, Rudaminai. Eucharistijos bičiulių sajūdžio, įkurto 1969 metais Lietuvoje, dalyviai buvo patys uoliausi J. Zdebskio, S. Tamkevičiaus, A. Deltuvos, I. Plioraičio ir kitų dvasininkų pagalbininkai, įtraukę į savo veiklą ir daugelį vyresniojo amžiaus tikinčiųjų.

Apie 20 tokų entuziastų rinkdavosi druskininkiečio Jono Stepkovičiaus bute, klausydamiesi vienuolių, kunigų, dišidentų paskaitų. Angelė Ūselytė-Priekulienė papasakojo apie savo tėvų namus Savanorių kaime, kur daugybė žmonių sutraukdavo kunigo S. Tamkevičiaus ne-paprastai drąsus ir paveikūs žodžiai, Janinos Buzaitės ir jos draugų sesių vaidinimas „Nukirsta Agnietės galva“.

(keliamas į 2 psl.)

Minėjimo dalyviai ir svečiai Druskininkų rezistencijos ir tremties muziejuje

Sausio 13-ąja uždeklime žvakutes

Tarptautinė komisija nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti kviečia Lietuvos švietimo įstaigas, valstybės institucijas ir organizacijas bei visus geros valios žmones paminėti prieš dvidešimt devynerių metus pasiekta pilietinę pergalę prieš agresorių ir prisijungti prie pilietinės iniciatyvos „Atmintis gyva, nes liudija“.

Kviečiame visus kartu, visoje Lietuvoje, 2020 metų sausio 13 dieną, pirmadienį, 8 valandą dešimčiai minučių languose uždegti vienybės ir atminimo žvakutes.

Pilietine iniciatyva „Atmintis gyva, nes liudija“ prisimename 1991 metų sausį, kuomet vienybės ir laisvės siekio vedini Lietuvos piliečiai pasiekė istorinę pergalę. Tauta atsilaikė prieš sovietinių okupantų ir vietinių kolaborantų agresiją bei bandymą karine jėga įvykdinti perversmą ir apgynė atkurtos valstybės nepriklausomybę.

2020 metų pilietinė iniciatyva „Atmintis gyva, nes liudija“ Lietuvoje vyks jau tryliką kartą. Minėjimas įgauna ypatingą prasmę ir reikšmę dabartinėje geopolitinėje situacijoje. Prieš 29 metus Lietuva nebuvo NATO ir ES nare, mūsų teritorijoje vis dar šeimininkavo okupacinė kariuomenė, tačiau vieninga ir laisvės trokštanti tauta tomis dienomis apgynė Lietuvos nepriklausomybę ir pasipriešino agresoriui. Manome, kad ir šiandien pilietiškumas ir visuotinis pasiryžimas ginti savo šalį yra kertinis potencialų agresorių atgrasantis veiksny. Artėjantis Laisvės gynėjų dienos minėjimas yra puiki proga parodyti ne tik sau, bet ir visam pasaulyui (taip pat ir potencialiems agresoriams), kad ir šiandien esame vieningi ir pasiruošę apginti iškovotą laisvę. Sių metų pilietinę iniciatyvą globoja Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda.

Ši pilietiškumo iniciatyva organizuojama nuo 2008 metų, tuomet minėjimus organizavo daugiau kaip 100 mokyklų. Kasmet šią iniciatyvą palaikančių švietimo įstaigų ir kitų institucijų daugėja. Nuo 2010 metų iniciatyvą „Atmintis gyva, nes liudija“ aktyviai palaiko ne tik Lietuvos bendero ugdymo mokyklos, bet ir Lietuvos Respublikos ambasados užsienyje bei kitos valstybės institucijos.

Tarptautinė komisija nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti

Marginalų siautėjimas

Lina JUKONIENĖ

Kai 2016 metais „apačių“ išrinktas Seimas pradėjo darbą, buvo galima numanyti, jog kažkas bus kitaip. Rusijos „kunigaikštienės“ Šatrijos ugdytinis privalėjo atidirbt. Na, ir prasidėjo... Nereikia būti nei politologu, nei politiku, kad suprastum, jog naujas Lietuvos „valdovas“ parinko Lietuvai kitą kelią. O tas kitas keliai – „valstiečių“ ir „žaliųjų“ numatytais „rojus“ Lietuvoje. Štai ir sulaukėme „rojaus“. Jau buvome be pamirštą kolchozinį valdymą. Dabar jis pasireiškė visomis spalvomis.

Kam tai naudinga

Kai kalbame apie kolchozinį valdymą, turime nubrėžti griežtą liniją tarp valstiečio ūkininko ir „kolchoznyko“. Valstietis ūkininkas myli savo žemę, savo gyvulėlius, su meile augina mums visiems reikalingą šventą duonelę. „Kolchoznykui“ gi žemė yra tik „gamybos priemonė“, kurios pagalba daromi pinigai. Tokie „kolchoznykai“ dabar užplūdo Seimą, savo „valdovo“ vedami į šviesią Lietuvos ateitį.

Gal būtų ir sukūrė „rojų“ Lietuvos, jeigu ne tie „prakeikti“ konservatoriai, vadovaujami Landsbergiu „dinastijos“. O-ho-ho, kaip toli būtume nuėjė... Būtume pralenkę ne tik Baltarusiją, bet ir Rusiją. Puikiausiai gyventume be Europos Sajungos ir NATO. Pensijos ir algos būtų didžiausios Europoje. Bet viską sugadino tie „nedorėliai“ konservatoriai. O dabar „apačių“ atstovams, politiniams marginalams reikia viską atitaisyti. Na, ir taisoma... Vien tik „rūmų juokdarys“ P. Gražulis ko vertas. Stebint Seimo posėdžių transliacijas, nebuvu nė vieno (!) karto, kad „rūmų juokdarys“ vienaip ar kitaip „nepagirtų“ konservatorių. Bet jis ne vienišas Seime. Turi stiprų užnugarį „skaidriųjų“, „nekorumpuotų“ Lietuvos „krikščionių“ lenkų gretose. O kur dar „valstiečių“ svarbiausias patarėjas,

klastingasis senas lapinas G. Kirkilas?

Daug visokių „cirkų“ per trejetą metų pridirbo „apačių“ atstovai. Tačiau valdančiosios daugumas pasiekimų karūna yra kartelės nuleidimas iki 3 procentų, norint patekti į Seimą. Dabar kiekvienam marginalui iš gatvės, sumanusių tapti Seimo nariu, beliks tik pasirūpinti rėmėjais, „naudingais idiotais“. Tai jau smūgis Lietuvai žemiau juosmens. Marginalai išsiuošo tvirtina, jog tai yra demokratijos laimėjimas. Tačiau jų pastangų dėka demokratija išsigimsta į ochlokratiją – minios valdžią. Kam tai naudinga? Argi tai ne atviras valstybės griovimas? Kuo daugiau choso ir betvarkės valstybėje, tuo geriau.

Pastaruoju metu visi įsibaiminė dėl Astravo AE. Jeigu turėtume AE Ignalinoje, gal ir Astravo nebūtų? Tačiau dabartinis Lietuvos „valdovas“ jau tada galvojo apie savo ateitį. Jam nesunku buvo pakelti minias „teisiųjų“ rinkėjų, kurie referendumėje nubalsuotų prieš Ignalinos AE. Tas „teisis“ rinkėjai taip ir nesuprato, kad yra vedžiojamas už nosies ir savanoriškai padeda „valdovui“ ne tik atsikratyti Lietuvai „ne-reikalingos“ AE, bet ir išlaikyti savus tūkstančius hektarų.

Esame verti savo valdžios

Pasitaikius progai, dažnai girdime – rinkėjai visada teisus. Tai, kaip gi čia iš-

eina, kad „teisis“ rinkėjas jau trisdešimt metų vis renka ir renka blogą valdžią? Čia aiškiai prasilenkiama su elementaria logika. Juk renkame į save panasius. Renkame tuos, kurie atitinka mūsų pasaulėžiūrą, mūsų lūkesčius. O Seimas yra tokis, kokie esame mes. Seimas yra mūsų visuomenės atspindys. Tad kvaila koneveikti veidrodži, jeigu jis parodo kreivą mūsų fizionomiją. Ir, kai dažnai sakoma, kad visi vagys, tai tiesa yra ta, kad iš tikro mes visi esame vagys. Nes tik vagys išrenka į valdžią vagis. Tačiau, kas galėtų paneigtis, jog ir tarp rinkėjų yra valstybės kenkėjų? Dori žmonės į valdžią nerinktų vagių. Bet to nėra.

Įvairiuose pokalbiuose girdime, kad žmonės nemasto. Bet tam, kad masytume, reikia bent minimalios smegeinės veiklos. O jeigu žmogus tegali „masyti“ tik „apačia“, tai ir turime valdžią, atstovaujančią „apačias“. Vienas žymus filosofas yra pasakęs: „Kiekviena tauta yra verta savo valdžios“. Tad ko verti, tą ir turime. Juk mūsų valdžia netatskrido iš Marso.

Rinkiminės kampanijos metu dabartinis Prezidentas užsiminė: kandiduojantys į Seimą, turėtų išlaikyti egzaminą. Gaila, kad būsimasis prezidentas nesukonkretino savo minties. Mantant visose srityse „kartelių nuleidinėjimą“, peršasi mintis, jog būtina patik-

rinti visų kandidatuojančių intelektu koeficiente lygi. Šiuolaikinis psychologijos mokslas turi tokią galimybę. Tada Seimas būtų apsaugotas bent jau nuo „mąstantčių apačiomis“. Bet, kas sugalvos aparatą, matuojantį žmogaus sąžinę?! Tokiu „aparatu“ galėtų būti „teisis“ rinkėjas. Bet „teisojo“ rinkėjo sąžinė taip pat remontuotina. Taigi – „turim, ką turim“...

Neprisklausomybės aušroje Aukščiausioji Taryba – Atkuriamasis Seimas įtvirtino politikų veiklos kamertona – mandagumas, kultūra, tolerancija. Bet tie „prakeikti“ konservatoriai su Lansbergiu „dinastija“ viską sugadino. Tik jie „kalti“, kad dabartinių politinių marginalų veiklos kamertonas yra melas, apgavystės, veidmainiavimas ir savanaudiškumas. Visa tai puikiai dera su Šatrijos ugdytinio, dabartinio Lietuvos „valdovo“ tikslais ir uždaviniais. Nebūkime naivūs. Juk tam jis ir atėjo į Seimą. Liaudyje sakoma: „Musės pikčiausios rudenį prieš stipimą“. Dabartiniai valdantieji, jausdami pabaigą, pradėjo veikti atvirai ir ižūliai. Kam gis tas mandagumas ir sąžinė. Juk marginalų dauguma viską gali. Ir reikia paskubėti, kad neliktų neteseti pažadai duoti Šeimininkui. Tada reikia nuleisti kartelę, mažinti išlaidas krašto gynybai pridengiant rūpesčiu mokytojais, mediakais ir kitais vargšais.

Ligšiol girdime padėjavimus: „Ne tokios Lietuvos norėjom“. Kokios Lietuvos? Kur teka pieno upės su medaus krantais? Lietuva yra tokia, kokie esame mes. Jeigu galvotume ne apačia, tai pajęgtume suprasti. O supratę, neleistume siautėti politiniams marginalams. Ir gerovės valstybė sukurė ne kokie „politikanai“, o patys Lietuvos žmonės. Tik Lietuvos piliecių rankose ir yra Lietuvos gerovė.

Mokė ir vedė savo keliu

(atkelta iš 1 psl.)

Šioje sodyboje rasdavo prieglobstį ir kunigai J. Zdebskis, P. Našlėnas, ir vienuolės. Čia buvo rašomi straipsniai „Kronikai“, jie spausdinami rašomaja mašinėle, platinama nelegali spauda.

Vieną iš tokų saugumui „siaubo“ sodybų reikia paminėti ir Lazdijų rajono Menciskės kaime – Žibūdų. Čia, kluone, buvo slepiama V. Vaičiūno sukonstruotas „Eros“ tipo dauginimo aparatas, gyvenamame name spausdinama „Kronika“, 1983 metais minima Vasario 16-oji ir tą patį vakarą jų sūnus Jonas Romas Žibūda su draugais Vytaučiu ir Gintu Sakavičiais iškėlė Trispalvę virš Kapčiamiesčio vidurinės mokyklos.

Eucharistinio Jėzaus selerų kongregacijos sesuo Regina Edita Teresiutė nuo 1978-ųjų penkerius metus Šlavantuose buvo kunigo Juozo Zdebskio nepakeičiamama pagalbininkė: virėja, vairuotoja, nelegalios spaudos platintoja, jo pavojingos veiklos bendražygė.

Nuoširdus pamaldumas

Kartu su šiuo šlavantiškiu dvasininku aplankė 28 sovietų armijoje įvairiuose kraštuose tarnaujančius mūsų kareivius. Kelionės metu šv. Mišias aukodavo mašinėje ant lagamino, lauke ant akmenelių, karinių dalinių pasimatymu

kambariuose. „Tik tas, kuris pajėgs nusizeminti, tas atlaikys visus išbandymus. Jeigu naktį nuvertė vieną jūsų kryžių, toje vietoje statykite tris ar keturis“, – taip kunigo J. Zdebskio vieną iš pogrindinės veiklos rūšių apibūdino vienuolę, už nuopelnus Lietuvos Respublikos ir Lietuvos garsinimą pasalyje apdovanota Vyčio Kryžiaus ordino Riterio kryžiumi.

Renginio dalyvius nustebino didis kunigo J. Zdebskio pamaldumas. Saugodamas nuo išniekinimo Švenčiausiajį Sakramentą, nakčiai tabernakulį parsinešdavo iš Ratnycios į kleboniją. Melsdavosi jų apkabinės. Net ir tada, kai Švenčiausiajį Sakramentą užrakinėdavo seife, neretai jų apkabinės vėl maldaudavo Dievo pagalbos tėvynei, kad neišplėštų iš žmonių širdžių tikėjimo, savo ypač pavojingai veiklai, už kurią jau du kartus buvo baustas kalėjimu.

Vienuočių sudomino mūsų ekspozicijos nuotraukos, kuriose išvydo ir save, ir bendražygius. Vartė rankose mums Jono Romo Žibūdos padovanotą piligriminę lazdą. 1981 metais nuo Kelmės savaitę keliavo per Plungę, Palangą, Klaipėdą, Kartaną, Kretingą, Šiauliai, Ylakius, Mosėdį, Telšius uoliejui maldininkai. Vienas iš jų išsiprovė lazdą, Robertas Grigas ją apdailino, iš-

pjaustė visas lankytinas vietas. Turėdamis tik po 5 ar 10 rublių maistui, naktvodavo, kur pakliūdavo.

Kelionėje melsdavosi, naktimis statydavo kryžius. Sesuo Regina Edita Teresiutė padovanojo muziejui eucharistiečių skiriamajį ženklielį.

Mindaugas Judeikis, tuometinis eitynių į Šiluvą ir kitas šventasias vietas dalyvis, prisiminė, kaip kunigas Zdebskis, pats labai kukliai maitinėsis kelionėje, vaikams net didelio skanėsto – ledų – nupirkdavo. Stengdavosi vienas naktimis mašina nevažiuoti. Taip būdavo išvargės, kad, prieš šviesoforą sustojęs, kartais ir po 15 minučių užmigdavo. Kad niekam neužkliūtų, vaikai įreikiamu momentu pažadindavo. Jau suaugusį dvasininką aplankė jų Gorkio srityje Baku mieste, kur kariniame dalinyje aukojo šv. Mišias, klausėjo išpažinčiu.

Stengėsi padėti žmonėms

Labai gražiai apie kunigą J. Zdebskį kalbėjo ir Angelė Ramanauskaitė, kuri 1979 metų rugpjūčio 18 dieną Astrave buvo teisiama už lietuvių vaikų katekizavimą Baltarusijos salelėse. Užplūdus teismo salę iš Lietuvos atvykusiem kareiviams, vienuolėms ir kitiams disidentams, jiems užmokėjus 80 rublių baudą, išsigandę teisėjai merginą paleido į lais-

ve. A. Ramanauskaitė-Sakavičienė pabrėžė, jog kunigas J. Zdebskis neskirstė žmonių į juodus ir baltus. Važiuodavo pas jį ir girtuokliai, ir kaliniai. Visomis išgalėmis stengdavosi jiems padėti.

A. Ūselytė-Priekulienė papasakojo, kaip kunigas nepabūgo ieiti į kamerą pas baisų žmogų, mirtininką Vladą ir padovanoti jam bent lašelį meilės. Ir pasibaisinai sumuštos Danės Abramavičiutės, kaip 1979 metų kunigo S. Tamkevičiaus teismo dalyvės dėl tariamos jo avarijos, prisiminimai apie kunigą J. Zdebskį buvo šilti ir šviesūs. Ji minėjo savo pastangas, kad per pažistamas mūsų „Kronikai“, išversta į rusų kalbą, keliautų į Kirovo, Karagandos, Permės sritis, Arméniją, net Ferganos slėnį. (Juk tik pas mus šis pavojingiausias pogrindžio leidinys ėjo 17 metų iki pat Lietuvos atgimimo, kai tuo tarpu ir Rusijoje, ir Ukrainoje jis paliginus neilgai gyvavo.)

Manome, kad kunigo J. Zdebskio 90-ujų gimimo metinių minėjimas pavyko. Druskininkiečiai ir svečiai, net pasibaigus renginiui, vartė iš Šiluvos atvykusios sesers Reginos Editos Teresiutės aplanko nuotraukas, kuriose įamžintas šis dar nepaskelbtas šventasis, matė skiautelę jo kruvinų drabužių po saugomo 1986 metų meistriškai suorganizuotos paslaptinges avarijos.

Įvykiai, komentarai

Vagie, kepurė dega!

Gaila, kad ateities kartoms neteks perskaityti žodžių, kokiais prasidėdavo didžiujų įvykių aprašymai istorijos metraščiuose: „Éjo 2020-ieji Viešpaties metai...“ Tokie žodžiai savaime nuteikdavo didingai – juk Dievo valią žemėje reikia gerbti. O kaip nuteiktų įrašas: „Éjo 2020-ieji žiurkės metai“? Atitinkamai. Štai tuo mes ir skiriamės nuo savo protėvių – požiūriu į vertybes. Beje, jau ir pats žodis „vertybė“ prarado savo prasmę, juo vadinama bet kas, netgi tai, kas iš tikrujų yra amoralu.

Vertybės iki beprasmybės lygio

Atkreipkime dėmesį į dažną politiką, kuriam šis žodis nenuveina nuo lūpų: štai vienas Seimo narys postringauja apie valdžią kaip vertybę, kuri yra nuo Dievo, todėl negalimajos kritikuoti. Ir čia pat, kiaulės akis išsidėjęs, žurnalistams aiškina, kad jis niekuo dėtas, kad keliukas iki namų išasfaltuotas lyg tyčia tada, kai savas „bičias“ ministro krėslė atsišėdo. Negali pykti – juk pernaibovo „kiaulės metai“, galų gale, ką jau ten eilinis (tiksliau ne visai eilinis, bet iš valdančiosios daugumos) seimūnas, jeigu pats Premjeras savo prieigas iki namų išsiasfaltuoti pasirūpino! Tiesiog juokinga, kad tai vyksta, nespėjus pamiršti Vilniaus universiteto Tarpautinių santykų ir politikos mokslo profesoriaus Tomo Janeliūno paviesintame „viešame laiške valdantiesiems“, kuriame jis tiesiai šviesiai išvadino valdančiuosius parazitais, keliamo klausimo: „Jūs ką, atėjote keliukų išsiasfaltuoti?“

Beje, apie Premjerą: Saulius Skvernelis, dėl ligos dažnai turintis nedarbiningo builetenį, nekenčiamai opozicijai pateikė kalėdinę „dovaną“ – išvadino Tėvynės sajungos-Lietuvos krikščionių demokratų partiją antivalstybine. Sutikite, to sau neleisdavo netgi užkietėjė komunistinės nomenklatūros palikuonys „brazauskinių“. Ką gi, ne pirmą kartą išvaldančiosios daugumos vadovų lūpų girdime ciniškiausias patyčias Tėvynės sajungos adresu – kažkada jau buvome išvadinti Kremliai dirbančia partija, bet kad antivalstybine..? Čia jau ne šiaip cinizmas, čia – aukščiausia šmeižmoklasė! Vertybų vertybė, vadovaujančios „valstiecių-žaliųjų“ logika.

Žinoma, mes jau pripratome, kad bet kokia proga, net visiškai nesusijušia, R. Karbauskis išverčia ant neken-

čiamų konservatorių paplavų kibirą, bet vis vien kyla klausimas – ar čia tikrai tik akla neapykanta? Gal yra kažkoks kitas tikslas, nei pademonstruoti panieką? Kodėl jie taip kalba?

Ogi tam, kad savorokos būtų nuvalkios, moralinė prasmė ištrinta, nes kai ateis laikas ir jų pačių juodi darbeliai iškils į paviršių, žmonėms nebūtų staigmenos, jie jau būtų pripratinti prie žodžių „išdavystė“, „kolaboravimas“, „kenkimas šaliai“, „parsidavėlis“ ir taip toliau, na, o tie valstybe besirūpinantys žmonės, iškélé į dienos šviesą R. Karbauskio ir S. Skvernelio antivalstybine veikla pasižymincius darbus, būtų sutiktu su nepasitikėjimu. Beliks konstatuoti – R. Karbauskio kompanijai pavyko suniveliuoti vertybės iki beprasmybės lygio.

„Socialiniuose tinkluose verda aistros dėl... Trispalvės. (Idomu – tai sutapimas, kad visa tai vyksta prieš Sausio 13-ąją?)“

Sumaištis tebesitęsia

Gržkime į gatves, pas paprastus žmones. Žinote, ką jie šiuo metu veikia, pavyzdžiui, gatvėse? Ogikeikiasi! Šiakart – dėl konkretios priežasties, mat panaikinus papildomas žaliąsias rodykles, leidusias sukti į dešinę degant raudonam šviesoforo signalui, susidarė grūstys. Priežastis paprasta – kai užsidega žalia šviesa, sukantieji į dešinę privalo praleisti pėsčiuosius, kuriems galioja ta pati žaliasi šviesa. Kol pėstieji praeina (iš „pagarbos“ vairuotojams dažnas iš jų nesukuba), laiko pravažiuoti belieka 1-2 automobiliams... Ojuk tas žalias papildomas rodykles kažkada sugalvojo ištisies protinges žmogus – kuriems galams jas reikiė nuimti? Ai, čia dar vienas iš labai

gerų darbų, kuriuos padarė valdančioji „valstiecių-žaliųjų“ dauguma? Atsakyti pateikė ūmaikštumo nestokojantis Seimo narys Arvydas Anušauskas, paaiškinės, kad tai gryni politinis reikalus: žalioji rodyklė leisdavo sukti tik į dešinę, o tokia kryptis Karbauskio „valstieciams-žaliusiemis“ yra nepriimtina, todėl geriau jau kuo ilgiau stovėti „poraudona“. Ūmaikštū, bet nejuokinga, nes dėl kvailų sumanymų niekas nenori papildomai gaišti laiką dirbtinai sukeltose grūstyse. Nenuostabu, kad nė savaitinepraejus jau kalbama apie tokį lentelį sugrąžinimą į vietas.

Žalių rodyklių prie šviesoforų panaikinimas – ne vienintelis įvykis, sukelęs rezonansą visuomenėje. Socialiniuose tinkluose verda aistros dėl... Trispalvės. (Idomu – tai sutapimas, kad visa tai vyksta prieš Sausio 13-ąją?) Pastaroji istorija susijusi su atminimo lentų ir gatvių pavadinimų lentelių karu, kuris prasidėjo puolimu prieš mūsų tautos politinius veikėjus, Antrojo pasaulinio karo metais, pasinaudojant aplinkybėmis, bandžiusius atkurti Lietuvos neprisklausomybę – Joną Noreiką ir Kazį Škirpą. Jiems buvo mestas šešėlis, neva, abu jie susiję su Holokaustu.

Nesileisime į detales, tik priminsime, kad eskaluojant šiuos prieštarinės kaltinimus, atsirado ir nenuginčiamų liudijimų, jog būta kaip tik atvirkščiai, pavyzdžiui, J. Noreika netik kad nedalyvavo Holokauste, bet dar ir organizavo žydų gelbėjimą. Kaip bebūtų Vilniaus miesto tarybos sprendimų K. Škirpos alėja buvo pervadinta į Trispalvės alėją (matyt, sumanymo autorai bandė pagudrauti prisdengdami Trispalvę). Na ir kaip pastaruoju metu įprasta, atsirado entuziastų, kurie ēmėsi savavaliskų veiksmų

„atstatyti teisingumą“, tai yra ēmė ir perklijava gatvės pavadinimą.

Viskas baigėsi tuo, kad vieną dieną atvažiavo policijos ekipažas, ir jaunos pareigūnės išsivežė vieną asmenį į nuovadą. Lyg tyčia tas asmuo prieš tai mosavo Trispalvę (kuri irgi buvo išsivežta į nuovadą). Na, štai čia ir baigiasi blaivaus proto ribos, užvirė aistros, policijos pareigūnės buvo „pakrikštotos“ milicininkėmis ir taip toliau. Stop! Kylla klausimas – ar Lietuva tebéra teisine valstybė, ar jau susitaikėme su minimi, kad „R. Karbauskio ir co.“ valdoma Lietuva yra teisinė tiek, kiek reikia valdančiajai daugumai?

Piktinimas peraugą į neapykantą

Jeigu teisinė, tai teisiškai ir reikia kovoti prieš Vilniaus miesto tarybos sprendimą pervardinti K. Škirpos alėją į Trispalvę, o ne savavaliskai lipdukus klijuoti ant oficialaus gatvės pavadinimo, o paskui skandalą kelti, kad „policija susidorojo su moterimi, nes ši mosavo Trispalvę“. Tiesiog apmaudu, kaip „provokatriotams“ pavyko viską suversti Trispalve! Teisingai pastebėjo žurnalistas Romas Sadauskas, soc. tinkle „Facebook“ paraše: „Reikės kada plačiau parašyti pavarstymus apie tai, ką mintyse vadiniu „disidente sindromu“ – kai žmonės, pavėlavę į pasipriešinimą sovietmečiui, susikuria sau įsivaizduojamą pasaulį, kuriame Lietuva tebéra okupuota „šimašoidų“ ir kitų kosmopolitų, policija – ta pati milicia, o jie gelbsti tautą nuo išnykimo kovodami su ta sistema, nors iš tikrujų grumiasi su vėjo malūnais“. Prie žurnalisto pastabos galima pridėti tik tiek, kad visa tai vyksta tuo metu, kai R. Karbauskio „valstiecių-žaliųjų“ valdančioji dauguma priiminėja labai jau prieštarinės kaltinimų sprendimus, o kaltais apšaukia nekenčiamą opoziciją. „Kam naudin ga?“ – klausavo senovės romėnai.

Todėl neįmanoma nepastebėti, kaip tas piktinimas tautiškumo pamynimu vis peraugą į neapykantą TS-LKD! Ne prieš R. Karbauskio „valstiecius-žaliusius“, bet prieš konservatorius!

Gaisras ne tik Australijoje

Australiją siaubia iki šiol neregėto masto gaisras, tarsi parodydamas žmogaus bejégystę prieš gamtos stichiją – apokaliptiškas vaizdas yra regėti į jūrą subridusius žmones, ieškančius išsigelbėjimo nuo ugnies, sunaikintus gyvenamuosius būstus, ant vielinių tvorų pakibusius sudegusių kengūrų palaikus... Net socialiniuose tinkluose pasirodė kreipimasis melsti Dievo lietaus Australijai!

Įsivaizduojate – net iš krikščionybės besityčiojantys internautai meldžia Dievo lietaus..!? Na ir nė kiek neuostabu, kad tuose pačiuose socialiniuose tinkluose pasigirsta Kremliaus triūbos, neva, kai degė Sibiro tai- ga, niekas dėl jos nesimeldė...

Vis dėlto pirmąjį Naujųjų metų sauditę pasaulio dėmesį priklaustė žinia iš Artimųjų Rytų, kur amerikiečių ne-pilotuojamas orlaivis sunaikino Irano karinį veikėją, įvardijamą kaip teroristinės veiklos, nukreiptos prieš Vakarus, organizatorių. Irano sukarintų pajėgų vadas Qasemas Soleimanas

buvo laikomas Irano hibridinio karo vadovu. Pasak politologo, Seimo nario Lauryno Kasčiūno, pasaulis tapo ne pavojingesnis, bet „teisingesnis, nes likviduotas teroristinių tinklų architektas, atsakingas už tūkstančius gyvybių“.

Atrodytų, iškilo pasaulinio masto konflikto grėsmė. Visgi nėra jokio reikalui lékti į prekybos centrus pirkti druskos (pamenate, kas dėjos, kai sovietiniai piliečiai sužinojo apie karo Afganistane pradžią – druskos ir kruopų neliko krautuvėse per porą valandų!). Net karingiausi Irano veikėjai suprantą, kad kariauti su galingiausia pasau-

lio valstybe būtų savižudiška. Nenorai karo ir JAV.

Anot politologo Lino Kojalos, tam yra paaikinimas: „JAV karių skaicius Vidurio Rytuose yra linkes mažėti – lyginant su karo Irake pradžios, karių yra mažiau daugiau nei penkis kartus. Kita priežastis ta, kad šalyje, kurioje partijų susiskaldymas pasiekė rekordinį lygį (tai patį konstatuoja tiek demokratų (Obama), tiek respublikonų (Trumpas) prezidentai), nėra noro išorės karui, kai akivaizdžios svarios priežastys – karų nuovargis (aukos ir kaštai), būtinybė mobilizuoti resursus

kitiems prioritetams (ekonomika bei Kinijos augimo keliamos grėsmės). Na, o žymiai sumažėjusi priklausomybė nuo naftos ir kitų žaliavų (darbar JAV iš OPEC šalių importuoja 75 procentais mažiau naftos nei prieš dešimtmetį) reiškia, kad Artimieji Rytai, kaip išteklių šaltinis, nebėra tokie svarbūs.

Tačiau tai nereiškia, kad amerikiečiams visiškai nerūpi Artimieji Rytai – juk „šventa vieta tuščia nebūna“. Niekur nedingusi grėsmė sajungininkui Izraeliui, be to, rankomis jau trina Rusija, matydamas galimybes išplėsti savo įtaką dar vienoje Artimųjų Rytų valstybėje, kuri šiaipjau nuo seno yra Rusijos sąjungininkė. Tad viskas, ko šiuo metu galima tikėtis iš Irano pusės – teroristiniai išpuoliai prieš Vakarų piliečius.

Parengė Gintaras MARKEVIČIUS

Už mūsų žemę numylėta, už gražų vardą paveldėta

Dana LUKAUSKIENĖ

Sausio 5 dieną minima Vytauto vardo diena. Klaipėdos Vytautų klubo pirmininkas Vytautas Alenskas džiaugėsi gausiu bendravardžiu būriu, susirinkusiu į Vytautines, o kartu ir pirmajį klubo susibūrimą 2020 metais.

Gyvenimo būdas

„Labas, aš esu Vytautas“, „O, aš taip pat“, „Malonu susipažinti“, – vos ižengus į Klaipėdos universiteto Menų fakulteto vestibiulį, girdėjosi, kaip susipažista Vytautai. Cia savo vardinių šventi rinkosi gausus Vytautų būrys. Išskleidus unikalią Vytautų klubo vėliavą, prasidėjo prasmingas vardo dienos minėjimas.

„Kunigaikštis Vytautas yra visą gyvenimą mūsų širdyse“, – kalbėjo Klaipėdos Vytautų klubo pirmininkas, Klaipėdos universiteto Menų fakulteto docentas Vytautas Alenskas. Jis kvietė eilėmis pradėti prasmingą vardadienio šventę. Jam talkino – gražiai

venimišką patirtį, teigia, kad lietuvių liaudies dainos, šalies istorija, turėtų būti kiekvieno lietuvio lūpose. Vardo dieną šventi susirinkę Vytautai, neapsiėjo be dainos – „Lietuva brangi“ skambėjo nuoširdžiai, natūraliai ir iš širdies. Vytautas Navakauskas stebėjosi, kad mes nebevertiname to, kas turėtų būti brangu kiekvieno lietuvio sielai: koncertuose, televizijos ekranuose skamba muzika užsienio kalba, renginiuose netgi tautišką giesmę atlieka ne žmonės, o technika. Tad vienas Vytautų klubo uždavinių – saugoti pamatinės tautos vertybės: lietuvišką žodį, muziką, dainas.

Klaipėdos Vytautų klubo nariai pirmajame šių metų susitikime

šventei ruošė vaišių stalą, bendravo su Vytautais, jo sutuoktinė, mokytoja Stasė Alenskiene. Visuomeninė veikla, Lietuvos istorija, jos aktualizavimas, mokytojai ne tik svarbus pedagoginio darbo uždavinys, o visas gyvenimo būdas.

Vytautai prisiminė neįtikėtiną Vytautų klubo vėliavos atsiradimo istoriją, kuomet Amžinybėn iškeliauves šio klubo prezidentas, kompozitorius Vytautas Blūsius ją gavo kaip labai vertinę dovaną iš Klaipėdos universiteto Menų fakulteto dailės ir scenografijos dėstytojos Sofijos Kanaverskytės rankų. Iš spaudos sužinojusi, kad kuriamas Vytautų klubas, dailininkė prieš du dešimtmečius savo iniciatyva sukūrė ir įteikė Vytautams unikalų autorinį kūrinį – Vytautų klubo vėliavą, kuri darbar yra šio klubo pasididžiavimas.

Saugoti lietuvišką žodį, dainas

Klaipėdietis visuomenininkas Vytautas Navakauskas savo eilėmis ragino gausų būrį Vytautų pasidžiaugti numylėta žeme, ir paveldėtu gražiu vardu. Jis priminė tuos laikus, kuomet gyvenimas vykdavo pilyse, iš jas rinkdavosi kunoigaičiai, didikai ir miestų svečiai. Už kilminguosius Dievų globos melsdavo vaidilos, Kęstučio ir Birutės akyse degė meilė, o jų sūnus Vytautas stengėsi savo darbais pelnyti valdovo šlovę.

Eiles skaitė ir jo sutuoktinė Aleksandra. Pora, sukaupusi nemažą gy-

I Vytautų gretas iš Brazilijos

Išklausius gyvų pilietiškumo pamoką, tylos minute buvo pagerbtai Amžinibėn iškeliauves Vytautai, pristatyti nauji klubo nariai. Bene vyriausiajam Vytautų klubo naujokui Romanui Teodorui Lasauskui, kuris iš Vytautų gretas stojo savo brolio Vytauto atminimui pagerbtai, ši narystė sukėlė prisiminimus ir gausybę emocijų. Jis džiaugėsi, galēdamas tapti klubo nariu, šluostė džiaugsmo ašaras, pasakojo apie savo broli Vytautą.

Vytautų gretas papildė iš Lietuvą iš tolimosios Brazilijos gržęs Vytautas Bacevičius, kuris nusprendė gyventi arčiau savo vaikų, o Lietuvoje jam džiugu girdėti gimtają kalbą, matyt, jos žmones, vaikščioti gimtinės gatvėmis. I veiklą išsiliejo ir klaipėdietis Vytautas Puidokas.

Vytautai dalijosi savo patirtimi, degustavo unikalius savo pačių rankomis sukurtaus receptus. Varduvininkai atviravo, kad žiemą išlaikyti gerą sveikatą garbiame amžiuje labai padeda sanguolių, imbiero bei česnako mišinys, kuris yra lyg vitaminų bomba. Klubo nariai aptarė praėjusius metus, svarstė ateities planus, kurių aktyvūs visuomenininkai neįsivaizduoja be valstybinių švenčių minėjimo. Būti klubo nariu yra didžiulė garbė, o kartu ir nuolatinės istorijos, pilietiškumo paieškos, kurių pasimokyti galima iš gyvujų istorijos liudytojų, nūdienos Vytautų.

Sveikiname

Sako, buvome vakar kiti mes.
Mes juk buvome vakar jauni.
O dabar smilkiniai jau pabale
Ir saulėlydis mūsų kely.

Bet palikom vis tiek tokie patys,
Kol dar plaka krūtinėj širdis.
Ji nesensta su tolstančiais metais,
Kaip jaunystėj ji vis ta pati.

(Ema Dovydaitienė)

Sveikiname garbingų jubilieju proga LPKTS Jurbarko filialo narius, buvusius tremtinius, švenčiančius gražius jubilieus:

Ireną ANDRIKIENĘ – 85-aji,
Izidorių GENDROLIŪ – 80-aji,
Birutę VABALIENĘ ir Vytautą GIŠVENTĄ – 75-aji,
Reginą ANELIAUSKIENĘ – 60-aji.

Linkime sveikatos, geros nuotaikos, dvasios ramybės ir Dievopalaimintų metų.

LPKTS Jurbarko filialas

Garbingo 90-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname LPKTS Kuršėnų filialo narę Vandą NORKIENĘ.

Telydi stipri sveikata, artimųjų meilė ir Dievo palaima. Ne skaičiai nulemia metus, o mūs keliai, darbai ir mintys – tai kuo praturtinam kitus, mokédami save dalinti...

LPKTS Kuršėnų filialas

Nuoširdžiai sveikiname garbingą gimtadienį švenčiančius LPKTS Vilniaus skyriaus narius:

Aloyzą GURECKĄ ir Benediktą SKARDŽIŪ – 90-aji,
Rimutę KARAVICKIENĘ – 75-aji.

Linkime nesilpstančios sveikatos, artimųjų meilės, viadinės ramybės ir Aukščiausiojo palaimos.

LPKTS Vilniaus skyrius

Gražaus 70-ojo jubiliejaus proga sveikiname Palangos filialo narę, buvusią tremtinę Dalią ELIJOŠIENĘ, nuoširdžiai linkédami, kad sieloje gerumo gélés skleistūs, kad jégos vél atgimtū su gamta, kad šviesią mintį dar geresnė keistū, kad duona ir medium kvepėtū Jūs namai, kad būtų jie užuovėja sau-giausia, kad baltas angelas – dangaus pasiuntinys – juos sau-gotų, globotų, neapleistų.

LPKTS Palangos filialas

Prisijunk – įsisek Neužmirštuolę

„Neužmirštuolė“ – tai nacionalinė iniciatyva, raginanti vi-sus Lietuvos gyventojus Laisvės gynėjų dieną į atląpa, greta valstybinių simbolių, įsisegti Neužmirštuolės žiedą.

„Neužmirštuolių pieva“ 2019 m. sausio 12 d. Kaune

Parodykime, kad vertiname Laisvės kovotojų auką, esame dėkingi ir laimin-gi, kad šiandien galime džiaugtis gyven-dami nepriklausomoje Lietuvoje. Prisi-junk – įsisek Neužmirštuolę. Neužmirš.

„Neužmirštuolių pievos“ akcija – vienas iš renginių, skirtų paminėti Lais-vės gynėjų dieną, Sausio 13-ąją.

Tradiciškai vykdavęs Vilniuje, jau tre-ti metai renginys vyks Kaune, kur kartu švęsime Lietuvos laisvę ir suformuosime „Neužmirštuolių pievą“ iš žiedų, sim-bolizuojančių atminimą ir pagarbą tiems, kurie kovojo už Lietuvos laisvę.

Sausio 12 d. 16 val. susitikime Vytauto Didžiojo karo muziejaus sode-lyje ir drauge pražydrinkime „Neuž-mirštuolių pievą“, taip prisimenant tautos didvyrių ryžtą ir drąsą ginant mūsų Tėvynę.

Visiems atėjusiems parūpinsime Neužmirštuolės žiedų, tačiau „Neuž-mirštuolių pievai“ sukurti būtinai rei-kia jūsų rankos ir širdies.

Iniciatyvos „Neužmirštuolė“ koor-dinatorė Kaune Rasa Duobaitė-Bum-bulienė. Informacija tel. 8 614 85 117, el. paštu rasa.duobaite@gmail.com.

Lietuvos vėliava – Vasario 16-osios idėjų atspindys

(atkelta iš 1 psl.)

Manoma, kad pastarāsias vėliavas turējo kariai, atvykę iš Trakų žemės, kuri buvo laikoma Vytauto tėvonija. Vėliavos su raiteliu priklausiusios lietuvių pulkams, atvykusiams iš kitų Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žemėm. Kiek žinoma, Lietuvos herbinės vėliavos nuo 16 amžiaus antrosios pusės buvo trių spalvų. Didžiosios Kunigaikštystės, Vilniaus vaivadijos ir jos apskričių – pavietų vėliavos buvo raudonos spalvos. Lietuvos Didžiojo etmono, Trakų vaivadijos sūjos pavetais vėliavos buvo mėlynos. Žemaitijos – baltos. Visų vėliavų pagrindinėje pusėje vaizduojamas valstybės herbas.

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės vėliava buvo raudona su Vyčiu – balto raiteliu. Ši vėliava išliko iki pat 18 amžiaus pabaigos.

Vėliavą gamindavosi pagal savo išmanymą

Baigiantis 18 amžiui, Europos valstybės pradėjo kurti savo nacionalines vėliavas su įvairių spalvų juostų deriniai. Tokiai tendencijai pavyzdži davė Prancūzija, per Didžiąją revoliuciją pakeitusi senąją vėliavą į juostuotą, atitinkusią to meto tris revoliucijos šukius: laisvę, lygybę, brolybę. Kai kuriose valstybėse valstybinės vėliavos tapo ir tautinėmis vėliavomis. Lietuva, patekusi į carinės Rusijos imperijos nagus, praradusi savo valstybingumą, negalėjo rūpintis ir savo tautinės vėliavos reikalais.

Nuo 17 amžiaus žinoma Mažosios Lietuvos trijų horizontalių juostų vėliava: viršutinė – žalia, vidurinė – balta, apatinė – raudona. Ji pradėta naudoti 1660 metais. Šios vėliavos spalvos nuo 1725 metų buvo naudojamos ir lietuvių dragūnų pulkų simbolikoje. Idomu pastebėti, kad šią trispalvę turėjo ir Karaliaučiaus universiteto lietuvių studentų korporacija „Lithuania“, veikusi nuo 1829 metų, bei kiek vėliau Tilžėje Martyno Jankaus, Jurgio Mikšo ir kitų įkurta lietuvių tautinė draugija „Birutė“.

Savo vėliavą nuo 19 amžiaus antrosios pusės turėjo ir lietuvių draugijos Jungtinėse Amerikos Valstijose. Cia buvo pasirinktos dvi spalvos – balta ir mėlyna. 1900 metais Bruklino lietuvių draugija turėjo raudoną-geltoną-mėlyną vėliavą. 1905 metais Atpaštalo šventojo Mato draugija savo vėliavoje vidurinę geltoną spalvą pakeitė į Baltą. Ši raudona-balta-mėlyna vėliava buvo naudojama įvairiuose lietuvių suvažiavimuose. Vėliau, 1912 metais, atsirado raudonos-žalias-geltonos spalvų derinys. 1914 metų lapkričio priimtas kitas spalvų derinys: geltona-žalia-raudona. Viduryje buvo auksinis skydas su Vyčiu. Taigi šiame krašte veikusios draugijos vėliavą pasigamindavo pagal savo išmanymą ir laikydavo ją tautine.

Per Pirmajį pasaulinį karą pabėgę į Rusiją lietuviai naudojo žalias-baltos-raudonos vėliavos spalvas. Matyt, Mažosios Lietuvos vėliavos spalvas jie priėmė kaip tautines.

Nuomonės dėl tautinės vėliavos

Lietuvoje tautinės vėliavos klausimas pirmą kartą svarstytas 1905 metų gruodį Lietuviu suvažiavime, vėliau pa-

vadintame Didžiuoju Vilniaus Seimu. Daktaras Jonas Basanavičius pasiūlė Lietuvos tautine vėliava pripažinti LDK vėliavą su balto raiteliu raudoname lauke. Tačiau šis pasiūlymas nebuvovo priimtas, nes raudona spalva buvo susijusi su revoliucionierų vėliavos spalva ir susirinkusių daugumai kėlė neigiamas emocijas. Be to, Vytais raudoname lauke visada buvo ne taučinė, o valstybės vėliava.

Ginčai dėl tautinės vėliavos atsinaujino 1917 metais, rengiantis Lietuvių konferencijai. Susirinkę pas dr. Joną Basanavičių konferencijos rengėjai nutarė vėliavos spalvas išrinkti iš tautinių audinių. Dailininkas Antanas Žmuidzinavičius tautiniuose drabužiuose bei juostose ižvelgė dvi vyraujančias spalvas – žalią ir raudoną. Jis ir parengė tokį dvispalvės vėliavos projektą. Žalia-raudona vėliava puošė ir istorinę Lietuvių konferenciją, vykusią Vilniaus miesto teatro salėje. Tačiau ši vėliava daugeliui konferencijos dalyvių atrodė niūrokai. Žinomas archeologas ir tuometinis heraldikos specialistas Tadas Daugirdas pasiūlė tarp žalias ir raudonas spalvos išterpti geltonos spalvos juostą. Ji turėjo simbolizuoti prisikeliančios Lietuvos aušrą. Konferencija ši klausimą pavedė išspręsti išrinktai Lietuvos tarybai.

„Taigi šiame krašte veikusios draugijos vėliavą pasigamindavo pagal savo išmanymą ir laikydavo ją tautine.“

Taryba sudarė komisiją, kurios nariai buvo Tadas Daugirdas, dr. Jonas Basanavičius ir Antanas Žmuidzinavičius. Komisija nusprendė pirminę vėliavos projektą papildyti geltonos spalvos tokio pat pločio juosta. Taip atsirado dabartinė mūsų vėliava su trimis vienodo pločio horizontaliomis juostomis: geltona-žalia-raudona. Ją komisija priėmė 1918 metų balandžio 19 diena, o Lietuvos taryba ją patvirtino kaip laikinąją Lietuvos valstybės vėliavą. Šios vėliavos spalvos, kaip valstybės spalvos, pažymėtos ir Steigiamojo Seimo 1922 metų rugpjūčio 1 dieną priimtoje pirmojoje nuolatinėje Lietuvos Valstybės Konstitucijoje. Tokią pačią nuostatą matome ir 1928 metų Lietuvos Valstybės Konstitucijoje. 1938 metų Konstitucijoje šios spalvos įvardytos jau kaip tautinės, Valstybės ženklas – baltas Vytais raudoname lauke.

Trispalvė sovietmečiu

Sovietinis okupantas 1940 metais mūsų kraštui primė savo raudoną vėliavą, o nuo 1953 metų – vadinančią „LTSR vėliavą“, pažymėtą sovietiniu pjautuvo ir kūjo ženku su vyraujančia raudona spalva. Mūsų Trispalvė buvo uždrausta. Mėginusieji priešintis buvo sugrūsti į kalėjimus, nukankinti, sušaudyti ar ištremti į Sibirą. Tačiau nepaisydami to, kasmet, ypač Vasario 16-ąją, žmonės slapta rizikuodavo vėliavą tai vienur, tai kitur – geriau

siai matomose vietose, vis iškelti.

Prisimintina dar gilaus sovietinio išalo laikais – 1955 metais, suplevėsavusi Trispalvė Kauno Rotušės aikštėje, ant Jėzuitų bažnyčios bokšto. Ją iškėlė antisovietinės pogrindinės organizacijos „Geležinis vilkas“ nariai: Algirdas Liorentas, Algirdas Petrusevičius ir Algirdas Mackevičius. Vėliava, savo spalvomis skleidusi vilties šviesą ir tarsi pasipriešinimo ženklas sovietų okupantui, plazdėjo net iki pusiaudienio. Kalbėta, kad dėl palikto įspėjamojo užrašo „užminuota“, ilgai bijota prie jos prisiartinti.

1958 metais Trispalvė atsirado ant Petrašiūnų elektrinės kamino 80-ies metru aukštyje. Ją iškėlė pogrindinės organizacijos „Laisvę Lietuvai“ kūrėjas Petras Plumpa, vėliau tapęs vienu iš legendinės Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos leidimo aktyviu talkininke. Iškelta Trispalvė gąsdindavo sovietinį okupantą, jos iškėlėjus surasti buvo metamos didžiulės tuometinės milicijos ir saugumo pajėgos.

Iškelta Trispalvė reiškė Lietuvos ir mūsų tautos gyvybingumą, nepalažtą dvasią, trupinusią sovietų ideologijos pančius. Ją žmonės sveikindavo savo širdimi. Tautinių spalvų bei Kryžiaus ženklų buvo pažymėta ir narsiuju Lietuvos partizanų priesaika bei kova prieš okupantą. Prieš akis iškyla Kaune, Tremties ir rezistencijos muziejuje eksponuota šaudyta, bet nesušaudyta, išlikusi Lietuvos partizanų vėliava, išlikęs atminimas.

Sumažinto formato Trispalvė vėliava, pasiūta mano tėcio, bei rūtų puoštė tuošdavo ir mūsų buvusios pogrindinės organizacijos susirinkimus. Šią Trispalvę, prasidėjus Atgimimo Sajūdžiui, pridėjome prie dr. Jono Basanavičiaus nuotraukos „Kauno gelžbetonio“ susivienijimo darbuotojų susirinkimo salėje, dar pusiau nelegaliai man parengus Vasario 16-osios šventės minėjimą. Šį pirmąjį tokio turinio minėjimą susirkusieji sveikino atsistoję gausiais plojimais. Tačiau šis „nacionalistinis“ minėjimas vis dėl to, „užkliuva“ vadinančiam civilinės gynybos viršininkui, rusakalbiui V., kuris, išgyvenęs Lietuvos turinio minėjimą susirkusieji sveikino atsistoję gausiais plojimais. Tačiau šis „nacionalistinis“ minėjimas vis dėl to, „užkliuva“ vadinančiam civilinės gynybos viršininkui, rusakalbiui V., kuris, išgyvenęs Lietuvos turinio minėjimą susirkusieji sveikino atsistoję gausiais plojimais.

Šią vėliavą ir dr. J. Basanavičiaus portretą, išdidintą mano sūnaus Gedimino, buvusio aktyvaus Vilniaus universiteto studento kraštotyrininko, sovietiniais metais neaiškiomis aplinkybėmis žuvusio kraštotyrinėje ekspedicijoje, saugoju kaip brangius prisiminimus.

1988 metais pripažinta valstybine

1988 metais kiles Lietuvos Sajūdis émė vėl viešai naudoti raudoną-žalias-raudoną vėliavą, skelbusią naują Lietuvos prisikėlimą. Spalio 7 dieną Trispalvė, lydima trimitų gaudesio, mūsų himno žodžių, mūsų širdžių šilumos bei džiaugsmo ašarų, iškilmingai pakilo į Gedimino pilies bokštą, tarsi išprasmindama tais metais prasidėjusį Lietuvos Atgimimo stebuklą. Tai buvo ir Lietuvos vėliavos pergalės diena. 1988 metų lapkričio 18 dieną tuometinė LTSR Aukščiausioji taryba, pakeitusi sovietinės konstitucijos atitinkamus straips-

nius, pripažino šią vėliavą valstybine. Taip pat pripažino ir dr. Vinco Kudirkos parašytą Lietuvos himną.

1992 metais Lietuvos Respublikos piliečių referendumu priimtos Konstitucijos 15 straipsnyje išrašta, kad „Valstybės vėliavos spalvos – geltona, žalia, raudona“. Tame pačiame straipsnyje pažymėtas ir „Valstybės herbas – baltas Vytais raudoname lauke“. Dabar valstybės vėliavos bei kitų vėliavų ištatyne nurodoma ir Lietuvos valstybės istorinė vėliava – „istorinis Lietuvos simbolis, audeklas, kurio raudoname lauke vaizduojamas sidabrinis šarvuotas raitelis ant balto žirgo, laikantis dešinėje rankoje virš galvos iškelta sidabrinė kalaviją...“

Tai vis mums brangūs simboliai, nugalėję visas Lietuvą kamavusias negandas, pažymėti ir skausmu, ir kovomis, tremties ir gyvojo tikėjimo, pergalės džiaugsmo ašaromis. Dabar mūsų Trispalvė plevėsuoja ir prie įvairių tarptautinių organizacijų būstinių, prie Lietuvos atstovybių. 2004 metų balandžio 2 dieną Lietuvos valstybės vėliava iškilmingai iškelta prie NATO būstinės Briuselyje. Ją galima pamatyti ir pašto ženkluose, ir aukščiausiu pasaulio kalnu viršūnėse.

Iškėlimo tvarka

Jeigu karto iškeliamos kelios vėliavos, jos turi būti viename aukštyje, turėti atitiktinės Lietuvos valstybės vėliavos dydį, laikantis šio eiliukumo: pirmoji – Lietuvos valstybės vėliava, antroji – Lietuvos valstybės istorinė vėliava, trečioji – užsienio valstybės vėliava, ketvirtoji – Europos Sąjungos vėliava ir taip toliau.

Už Lietuvos valstybės vėliavos iškėlimą ir jos priežiūrą atsako įstaigų vadovai. Tačiau visi turėtume rūpintis iškeltos vėliavos saugumu ir jos garbe. Labai nesmagu matyti, kai ant triju prie pastato esančių stiebų yra vienas paaukštintas, ant kurio iškelta Europos Sąjungos vėliava, o mūsų Valstybės vėliava – ant žemesnio stiebo... Tokiu būdu ne tik pažeidžiamas įstatymas, bet tarsi pataikaujant Europos Sąjungai, pažeminama mūsų valstybė, pažeminami jos piliečiai.

Prie mokyklų Lietuvos valstybės vėliava iškeliamas prasidėjus mokslo metams ir nuleidžiamas įems pasibaigus. Pakeliant ir nuleidžiant vėliavą turi būti jai suteikiama pagerba, gal sukurtas ritualas. Ji neturi būti pamiršta ir per mokslo metus, ji turi prisidėti prie mokinjų pilietinio patriotinio ugdymo. Ir visiškai apie ją neužsimenama per mokslo metų atidarymo šventę, neužsimenama ir apie pirmąjį Laisvės dieną, sovietų kariuomenės pasitraukimą iš Lietuvos.

Lietuvos Trispalvės idėja turėtų lydėti kiekvieno mūsų žingsnius. Prisimenant pirmąjį Trispalvės iškėlimą Gedimino pilies bokštę, kasmet per Naujuosius metus švenčiamą ir Lietuvos vėliavos dieną. Sausio 1-ąją Gedimino pilies kalne vyksta iškilminga vėliavos pakeitimo ceremonija. Nuleista vėliava atiduodama saugoti pilietiškiausia pripažintai mokyklai. Ši kartą tokia garbė atiteko Vilniaus Palaimintojo Teofiliaus Matulionio gimnazijos bendruomenei.

Trys Birutės tremtys

Onos Steponaitienės ir dukters Birutės prisiminimai

Mus nuvežė į Varlaukio geležinkelio stotį, kur jau stovėjo gyvuliniai vagonai. Juose išbuvome tris paras. Mano dukrelė Birutė buvo dvi paras nevalgiusi, nes neturejome ką duoti. Prieš traukiniui pajudant, mane su mažu vaiku išleido į lauką. Susitariau su drauge Maryte Puidokaite, kuri vaikščiojo aplink vagoną, kad ši paimtų badaujančią dukrelę. Iš vagono žmonės šaukė, kad ją padėčiau prie malkų krūvos netoli vagono. Moteris, mokanti rusiškai, praše sargybinių, kad leistu palikti mergaitę, bet šie nereagavo. Kai moteris pagriebė Birutę, sušukau: „Nunešk pas Petrę Steponaitienę!“

Garbaliauskai, likę neišvežti, sužinojo, kad mūsų traukinys susidūrė ir yra daug žuvusiuju. Rozalija Garbaliauskienė, vyro sesuo, užpirko šv. Mišias, manydama, kad žuvome. Atsidūrė Sibire parašėme laišką, kad esame visi gyvi ir kad Garbaliauskai iš Steponaitienės pašiūmtų Birutę. O jei ir Garbaliauskus veš, tegu jie palieka mergaitę ant griovio kranto – gal kas užaugins...

Mano, Birutės, vaikystės akimirkos

1947 metų vasara. Graži saulėta diena – tai mano Krikšto diena. Grįžtant namo iš bažnyčios, staiga kilo baisi audra, kuri perplėsė medį per pusę ir krikšto mama su manimi ant rankų dar spėjo iebgti į namo vidų. O kūmas liko anojė puseje nuplėštos medžio šerdies – šaka užtvérė kelią. Gal tai likimo ženklas – tremties kelio pradžia.

Iki ketverių metukų buvau tris kartus tremiama į Sibirą.

Pirmajį kartą, 1948-aisiais, Marytės Puidokaitės buvau išgelbėta iš vagono į tremtį, per rankų rankas buvau perduota Rozalijai Garbaliauskienei. Tai jos dėka likau gyva. Tai ji suteikė viltį iš naujo gyventi.

Tėvai su seserimi buvo išvežti į Sibiro platumas, Igarką, žemės ašigali, kur žemelė saulutę matė tik tris mėnesius, ovisą laiką buvo naktis. Likauviena Lietuvos žemelėje, būdama tik 10 mėnesių.

Nepilnus metus pagyvenusi pas tėtą Rozaliją Garbaliauskienę, apsupta rūpesčio ir meilės, vėl buvau tremiama. Stribams naktį apstojus Rozalijos namus, pradėjo daužyti duris ir liepė įsileisti į vidų. Atidarius duris buvo duotas įsakymas apsirengti ir pasiimti daiktus. Teta buvo gavusi laišką iš Birutės mamos, jeigu vežtų, tai geriau dukrelę palikti ant griovio kranto, gal kas radės užaugins.

Garbaliauskų šeimai susėdus į ma-

šiną, juos vežė per Viduklės miestelį. Mašinai sustojus, Rozalija pamatė einantį žmogų ir paprašė mane nunešti pas tetą Stonytę. Stribai nepriestaravo, nes mergaitė nebuvo išrašyta į tremiamų sąrašą.

Vėliau iš Stonytės buvau perduota seneliams, mamos tėvams.

1952 metai – trečioji tremtis

Ir vėl vieną rudens naktį stribai su šautuavis suėjo pas senelį į kiemą. Meškiui sulojus, pabudau. Pro langą pamaciai balsų reginį kieme – pilnas kiemas negyvų vištų. Tai stribai išsaudė senelio vištą ir mėtė jas į tvarto.

Suėjė į kambarį liepė rengtis. Supratau, kad kažkas baisaus, tai mačiau iš artimųjų veidų. Prisimenu, bandžiau kovoti su naujausis įsibrovėliais. Visus daiktus krovė į vežimą ir aš įšokau, įsikibau į vežėčias, bet, deja, neilgai. Stribai mane atplėsė nuo vežimo ir paliko kieme, naktį vieną su šuneliu Meškiu. Vėl nebuvau išrašyta į tremiamų sąrašą.

Iš kaimynų sužinojusi mamos sesuo Marytė atėjusi rado mane kartu su šunei būdoje. Man buvo ketveri metukai.

Apie šį ivykį kaimynai parašė laišką tėvams į Sibirą. Tai sužinojus mamą ištiko paralyžius. Iki 11 metų nieko nežinojau, nebuvau mačiusi savo tėvų ir nežinojau, kur jie. Nei giminaičiai, nei kaimynai to negalėjo sakyti. Ovaiko širdelė giliai jautė – čia kažkas ne taip. Tik sapnuose girdėjau tylų ir liūdną mamos niūniavimą.

Vieną gražų rytą, tai buvo 1958-ieji, senelis pastebėjo – jau turbūt tavo tėveliai pareina. Pamačiau tėvus, einančius per laukus: tėtis, mama, sesuo Elvyra. Buvo neapsakomai smagu, bet jaudinausi ir neišdrīsau bėgti pasitiki.

Tiek dienų laukta, ir pabijojau, kad mano maža širdelė to džiaugsmo neatlaike...

Užraše Ildefonsas GARBALIAUSKAS

Ilsėkitės ramybėje

Steponas Čėsna 1936–2019

Gimė Tauragės aps. Adakavoje, daugiauvaikė ūkininkų šeimoje. Buvo partizanų rysininkas, rašė atsišaukimus. Atpažinus jo rašyseną, buvo suimtas ir uždarytas į kalėjimą, po to ištremtas į Irkutsko sr. Agarsko r. Mirus Stalinui buvo paleistas. Mokėsivirėjo specialybės tuometiniame Kapuko mieste. Visą gyvenimą troško mokyti. Neakivaizdiniu būdu baigė vidurinę mokyklą. Dirbdamas Jurbarko šilumos tinkluose, neakivaizdiniu būdu mokėsi Kaune. Igijo garo mašinisto specialybę. 1963 m. vedė. Užaugino sūnų ir dukterį. Aktyviai dalyvavo LPKTS Jurbarko filialo veikloje ir visuomeniniame gyvenime, buvo Saulių sajungos narys. Palaidotas Jurbarko miesto Kalnėnų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame sūnaus ir dukters šeimas bei visus artimuosius.
LPKTS Jurbarko filialas

Užjaučiame

I Amžinybę iškeliaus Tauro apygardos partizanui, Vyčio kryžiaus ordino Komandoro kryžiaus kavalieriu, Laisvės premijos laureatui **Jonui Čeponiui-Vaidevučiui**, užjaučiame velionio sūnų Algį Čeponį, šeimą, visus artimuosius ir bendražygius.

Mūsų širdyse lieka Jo skleista šiluma ir asmenybės tvirtumas, begalinis pašiaukojimas ir Tėvynės meilė. Tegul velionio darbų atminimas skatina prasminges darbams.

LPKTS Šilalės filialas

Mirus Lietuvos laisvės kovų dalyviui, Laisvės premijos laureatui, LLKS prezidiumo pirmininkui **Jonui Čeponiui**, nuoširdžiai užjaučiame velionio šeimą, artimuosius, bendražygius.

Šviesus velionio atminimas ilgam išliks mūsų širdyse!

**Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė,
LR Seimo narė, Laisvės premijos komisijos pirmininkė**

Mirus Lietuvos laisvės kovos sajūdžio prezidiumo pirmininkui, Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro kryžiaus kavalieriu, Laisvės premijos laureatui **Jonui Čeponiui**, nuoširdžiai užuojaudžiai reiskiu velionio sūnumus, dukrai, visiems artimiesiems ir bendražygiams.

Jo pasiaukojimas ir meilė tėvynei pasilieka pavydžiu ir įkvėpimu mums.

**Gabrielius Landsbergis,
LR Seimo narys, TS-LKD partijos pirmininkas**

Mirus LLKS prezidiumo pirmininkui, Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro kryžiaus kavalieriu, Laisvės premijos laureatui, dim. plk. **Jonui Čeponiui-Vaidevučiui**, nuoširdžiai užjaučiame sūnų Algį, LPKTS valdybos ir tarybos narij, kitus šeimos artimuosius bei bendražygius.

LPKTS valdyba ir taryba, „Tremtinio“ redakcija

Mirus Lietuvos laisvės kovų dalyviui, Laisvės premijos laureatui, Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro kryžiaus kavalieriu, atkurto Lietuvos laisvės kovos sajūdžio prezidiumo pirmininkui, dim. plk. **Jonui Čeponiui – Vaidilai, Vaidevučiui**, sunkią netekties valandą reiskiame nuoširdžią užuojaudžiai jo sūnui – LLKS tarybos nariui Algui, dukteriai Birutei, sūnums Kęstučiui ir Vytautui bei kitims artimiesiems ir bendražygiams, linkédami dvasinės stiprybės ir mirusio mylimo Tėvelio, Senelio bei Bičiulio nuveikštų darbų tėsinio.

Lietuvos laisvės kovos sajūdžio taryba

Mirus Laisvės premijos laureatui, ilgamečiui Lietuvos laisvės kovos sajūdžio tarybos prezidiumo pirmininkui, Lietuvos pasipriešinimo sovietų okupacijai dalyviui, sajūdininkui, partizanui, dimisijos pulkininkui **Jonui Čeponiui**, Vilniaus sajūdininkai nuoširdžiai užjaučia šeimos narius, gimines, artimuosius ir bendražygius.

Nuoširdžiai užjaučiame Klaipėdos apskrities koordinatorių, buvusį tremtinį Jurgį Endziulaitį, jo šeimą, gimines ir artimuosius mirus mylimam broliui, buvusiam Krasnojarsko kr. tremtiniui **Vytautui Endziulaiciui**.

Klaipėdos PKT sajunga

Nuoširdžiai užjaučiame velionio šeimos narius, gimines, artimuosius mirus Lietuvos partizanų vadui **Jonui Čeponiui-Vaidilai, Vaidevučiui**.

LPKTS Vilniaus skyriaus bendruomenė

Knygos „Partizanas“ antrosios dalies pristatymas vyks sausio 15 d. (trečadienį) 17 val. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos salėje (Laisvės al. 39, Kaune). Maloniai kviečiame dalyvauti!

2020 m. sausio 10 d.

Pro memoria

Partizanui Jonui Čeponiui atminti

Besibaigiant 2019 metams, gruodžio 25 dienos rytą, mi-
rė buvęs partizaninio karo dalyvis, Tauro apygardos parti-
zanas, Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro kryžiaus kava-
lierius, Laisvės premijos laureatas, dimisijos pulkininkas Jo-
nas Čeponis.

Jonas Čeponis gimė 1925 metų gegužės 6 dieną Pagojaus
kaime, Pasvalio valsčiuje. Besimokydamas Pasvalio gimna-
zijoje priklausė Lietuvos šaulių sąjungai ir ateitininkų orga-
nizacijai. 1943 metais, studijuodamas Kauno kunigų semi-
narijoje, išstojo į antinacinę pogrindžio organizaciją Lietuvos
laisvės armija.

Kapeliono paskatintas, iš Kunigų seminarijos pasitraukė
ir perėjo į pogrindį, tapo antinacinio pasipriešinimo da-
lyviu, o vėliau – partizanu. 1947 metais – Tauro apygardos Birutės rinktinės partizanas, slau-
pyvardžiai Vaidila, Vaideutis, buvo ir Bendro demokratinio pasipriešinimo sajūdžio prezi-
diūmo patikėtinis ryšiams su kitomis apygardomis.

1948 metais Kaune per susitikimą su ryšininku buvo išduotas, sunkiai sužeistas ir suimtas.
Tardė apie aštuonis mėnesius. Nuteistas 25 metus lagerio ir 5 metus tremties. Kalintas įvairiuose
Rusijos lageriuose, buvo aktyvus Norilsko-Kajerkano lagerio sukilio dalyvis. Kalėti sun-
kiausia buvo Norilsko, pačiamė šalčiausiam krašte, kur kamavo ne tik šaltis, bet ir alinantis
darbas anglies kasykloje bei alkis. Bedirbant ten, įvyko sprogimas, pažeidės J. Čeponio akis.
Vyras apako, tačiau pateko į gerų specialistų rankas. Deja, jie vaistų, galinčių išgydyti akis, ne-
turėjo, tačiau padarė viską, ką tuo metu galėjo.

Buriatijoje Mongoliijoje J. Čeponis vedė brolienės seserį Pranutę. Ten gimė vaikai: Birutė, Vy-
tautas, Kęstutis, Algirdas. Šeima į Lietuvą grįžo 1968 metais, tačiau leidimo čia gyventi neturėjo.

1987 metų rugpjūčio 23 dieną dalyvavo Molotovo–Ribentropo paktui skirtame mitinge Vil-
niuje prie Adomo Mickevičiaus paminklo. 1988 metais tapo vienu iš „Tremtinio“ klubo įkū-
rėjų, Lietuvos Sąjūdžio nariu. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, J. Čeponis buvo paskirtas
Lietuvos saugumo departamento Panevėžio tarnybos vadovu. Priimdamas saugumiečių archy-
vą, jis rado paruoštą potvarkį, kuriuo turėjo būti suimtas ir išsiustas į Šiaulių kalėjimą. Nuro-
dyta, kad suimant buvo galima panaudoti ir ginklą.

1992–2017 metais buvo atkurto Lietuvos laisvės kovos sajūdžio vadovas. 1993 metais tapo
Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Panevėžio skyriaus pirmininku. Paminklų žu-
vusiems bendražygiamis ir sovietų genocido aukoms iniciatorius ir įgyvendintojas.

1998 metais J. Čeponiui suteiktas Kario savanorio statusas. 2012 metais tapo Panevėžio ra-
jono Garbės piliečiu. Apdovanotas Tauro apygardos vado padėkos raštu (1947), Pasipriešinimo
dalyvio kryžiumi (1991), Vyčio kryžiaus ordino Komandoro kryžiumi (1998), Nepriklausomy-
bės medaliu (2000), Savanorių medaliu (2001), Šaulių sąjungos medaliu (2001), Latvijos Aisar-
gių žvaigžde (2010), Latvijos kariuomenės Vado medaliu (2011), Laisvės premija (2018).

Ilsėkitės ramybėje

Juozas Gaidauskas
1926–2019

Gimė Tauragės aps. (dabar Šilalės r.), Pa-
jūrio mstl., daugiavaikėje batisuvio šeimoje,
auginusioje devynias atžalas. 1945 m. už an-
tisovietinę dainą buvo areštuotas. Nuteistas
10 m. kalėjimo ir 5 m. be teisės grįžti į Lietu-
vą. Išeistas 1953 m. Apsigyveno Kaliningra-
do sr. Ten įsidarbino, augino šeimą. Iš trijų sū-
nų išgyveno tik vienas. Stengėsi, kad sūnus mokytusi lietu-
viškoje mokykloje, todėl vaikas dažnai gyvendavo pas močiutę
Pajūryje. Į Lietuvą grįžo tik 2004 m. Apsigyveno Klaipėdo-
je, vėliau grįžo į žmonos tėviškę Pajūryje. Prieš 5 m. palai-
dojo žmoną. Vienatvės dienas Juozas leido prasmingai, bu-
vo aktyvus mūsų filialo ir vietas bendruomenės narys. Gyve-
no lydimas dainos. Palaidotas Pajūrio parapijos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame velionio sūnų, jo šeimą, visus gi-
mines ir artimuosius.

LPKTS Šilalės filialas

Stefanija Večerskytė-Daukšienė
1926–2019

Gimė Kretingos aps. Palangos valsč.
Monciškės k. Palangoje baigė gimnaziją, pri-
klausė ateitininkų organizacijai. Baigusi gim-
naziją, dirbo mokytoja. 1948 m. areštuota
Palangoje už dalyvavimą ateitininkų veikloje
ir ryši su partizanais. Nuteista 25 m. kalėti
lageryje. Išvežė į Leningradą, po to į Intos
lagerį. Sunkiai dirbo, kasė tranšėjas amži-
no išalo žemėje. Po Stalino mirties, iškalėjusi 7 m., išvyko
i Krasnojarską, Ribensko r., pas tėvus, brolį ir seseris, ten
sutiko savo būsimą vyra tremtinį. Ištakėjo, po dvejų metų grį-
žo į gimtąją Palangą. Įsidarbino „Bangos“ sanatorijoje, po
to – „Neringos“ poilsio namuose. Užaugino sūnų ir dukter-
į. Visą gyvenimą nesiskyrė su poezija, rašė eiles. Padėdant
vaikams, išleido savo poezijos knygeles. Aktyviai dalyvavo
LPKTS Palangos filialo veikloje. Buvo visų mylima ir ger-
biama. Palaidota Palangos miesto kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukterį, sūnų, jų šeimas ir visus
artimuosius.

LPKTS Palangos filialas

Ilsėkitės ramybėje

Birutė Papievienė
1931–2019

Gimė Marijampolės aps. Jonų k. 1951 m. sovietinio karinio tribunolo nuteis-
ta ir kalinta Intos lageriuose, Komijoje, be teisės grįžti į Lietuvą.

Nuoširdžiai užjaučiame velionės dukteris, artimuosius ir bendražygius.

LPKTS Anykščių filialas

Vaclovas Valukonis
1939–2019

Gimė Seinų aps. Lazdijų valsč. Gudelių k. ūkininkų šeimoje. 1951 m. su-
tėvai ištremtas į Tomsko sr. Asino r. Iš tremties į Lietuvą grįžo 1956 m. Ap-
sigyveno tėviškėje. Dirbo elektriku Elektros tinklų įmonėje. Susituokė su Gene
Parulyte. Šeimoje gimė 5 vaikai. Vėliau gyveno ir dirbo Alytaus r. Raudo-
nikų kolūkyje. Atkūrus Nepriklausomybę aktyviai dalyvavo visuomeninėje
veikloje, buvo aktyvus Genių kaimo bendruomenės narys.

Palaidotas Rumbonių parapijos (Alytaus r.) kapinėse.

Vytautas Kazimieras Endziulaitis
1936–2019

Gimė Kaune, inteligenčių, Lietuvos patriotų
šeimoje, kurioje vėliau gimė brolis Jurgis ir se-
suo Joana. 1948 m. motina su trimis mažame-
čiais vaikais buvo ištremta į Krasnojarsko kr.
Partizansko r. miško pramonės gyvenvietę Mi-
nų. Tėvas, Lietuvos kariuomenės kūrėjas sava-
noris, tuo metu buvo profesinėje komandiruo-
tėje. Jis savo noru vyko į Novosibirską, vėliau
Tomską, kur dirbo ir padėjo šeimai. Vytautas į Lietuvą grįžo
1958 m. Mokslus tęsė Vilniaus politechnikos institute Elek-
tronikos fakultete vakariname skyriuje, dirbdamas Vilniaus
priemiestyje tarybiname ūkyje. Vėliau dirbo susivienijime „Si-
gma“, Vilniaus aklųjų kombinate. Buvo LPKTB Vilniaus fi-
lialo narys. Paskutiniuoju metu gyveno Tremtinį namuose.
Palaidotas Kauno Panemunės kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame velionio brolį, seserį, sūnaus šeim-
ą, artimuosius.

LPKTB Vilniaus filialas

Tremtinys ISSN 2029-509X
www.lpkts.lt

Leidėjas Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga

Įmonės kodas 300032645

Ats. sask. Nr. LT18 7044 0600 0425 8365 AB „SEB“ bankas

Adresas: Laisvės al. 39, 44309 Kaunas,

Tel. (8 37) 323 204, 8 667 39218

Savaitraščio vadovė Audronė Kaminskienė
Techninė redaktorė Vesta Milerienė

El. p. tremtinys.redakcija@gmail.com

2 spaudos lankai. Tiražas 1200 egz. Kaina 0,90 euro.

Spausdino spaustuvė UAB „Morkūnas ir Ko“,
Draugystės g. 17, Kaunas

Projektus „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos
netekčių atspindžiai“ ir „Istorija be „baltų dėmių“ remia

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RÉMIMO
FONDAS

Aukų atminimo įamžinimas piešiniuose

Dalia POŠKIENĖ

Baigiantis 2019-iesiems, dailininkas, architektas Jonas Lukšė padovanojo naują knygą „Sovietų genocido aukų atminimo ženklai Kaune. Piešiniai“. Leidinyje vizualiomis formomis įamžintos istorinių įvykių vietas ir statiniai, atspindintys 20 amžiaus vidurio sovietų okupacijos, represijų ir naikinimo mastą buvusioje Laikinojoje sostinėje.

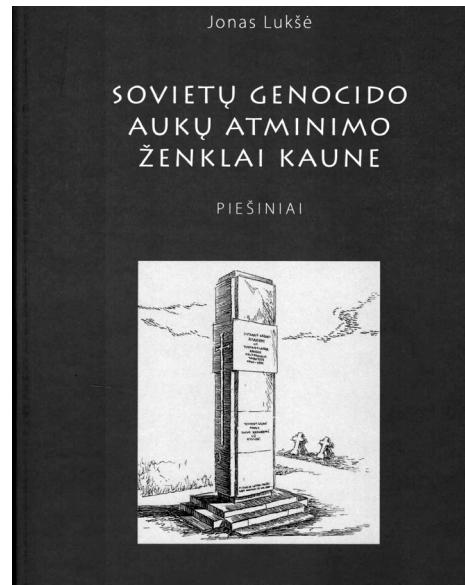
Įvade knygos autorius rašo: „Jau daugiau kaip pusė amžiaus nutolo Lietuvos tragiški įvykiai – nurimo skausmas, apraudotos netekty. Išlieka tik gyvujų atmintyje. Gyvoji atmintis senka ir laiko tékmé nusineša išgyvenimus... Ilgam išliks tik užrašytas žodis, iškaltas granite vaizdas ar sukurta koplytstulpje tikėjimas ir viltis“.

Autorius piešinius šiai knygai pateikė metų pradžioje. Knygos turinį sudaro keli šimtai piešinių, suskirstytų į skyrius: „Paminklai“, „Kryžiai, koplytstulpiai“, „Memorialinės lentos“, „Atminimo ženklai pastatuose“, „Muziejai ir ekspozicijos“, „Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro informaciniai ženklai“, „Represuojamųjų sutelkimo vietas“, „Antkapiniai paminklai“, „Nepaženklinti atmintini pastatai“, „Vardai, įamžinti pavadinimuose“. Autorius pateikia piešinių aprašus, didesnė dalis grafiškai nupieštų paminklų pažymėti pridedamame žemėlapje.

Knyga, menanti okupacijų metus, ne tik pažintinė, bet ir mokomoji, turėtų būti įdomi tiek jaunimui, tiek vyresniems, tiek miesto svečiams.

Plačiau apie knygą autorius kalbėjo sutiktuvėse LPKTS salėje, kur susi-rinko nemažai buvusių tremtinių, įvai-

rių organizacijų atstovų. Apie J. Lukšės darbus, jo nepailstamą gebėjimą fiksuočius supančią aplinką kalbėjo buvęs aktyvus sajūdietis Algirdas Babrauskas. Tai jis, nepaisydamas draudimų, 1988 metų spalį Vytenių g. 20, pastatė pirmąjį paminklą, skirtą Lie-

tuos Atgimimui ir represuotai šeimai.

Renginyje dalyvavo Kauno anykštėnų draugijos vaižgantiečių klubo narrai, kalbėjo ir mintimis apie autoriaus darbus dalijosi Valerijonas Senvaitis, Valdas Pukas, LPKTS Kauno filialo pirmininkas Vladas Sungaila.

Apie savo sumanymą piešiniais ipras-minti 20 amžiaus istorinę atmintį kalbėjo pats autorius. J. Lukšė yra parengęs ir išleidęs knygą „Kauno šventovės“, „Aleksoto kultūros paveldas“, „Kryždir-bystės kūriniai ir mediniai paminklai“ (išleido XXVII knygos mėgėjų draugi-ją), „Kauno tvirtovės atlasas“, „Atmin-tis atgijusi paminkluose“, „Už teisę iš-likti“ (apie gimtojo Traupio kaimo Anykščių r. žmonių likimus). Kaip kny-gos bendraautorius J. Lukšė daug pri-sidėjo prie solidžios knygos „Didžiosios tremtys. Buriatija“ parengimo ir išleidi-mo, 2019 m. pabaigoje išleista akade-miko Romualdo Grigo knyga „Lietuvos piliakalnių paslaptys ir jų atodangos“ su 51 J. Lukšės piliakalnių piešiniu.

Darbštasis Kauno ir Lietuvos istori-jos fiksuotojas J. Lukšė ne tik detaliai įamžina vaizdiniais, bet ir parengia apra-sus, savo darbus eksponuoja parodose seniūnijose, bibliotekose, muziejuose.

Nedideliu tiražu išleistą J. Lukšės naują knygą galima įsigyti LPKTS knygynelyje.

Valstybės atkūrimo šimtmečiui skirta paroda

Vincē Vaidevutė MARGEVIČIENĖ, LPKTS tarybos pirmininkė

Nacionaliniam M. K. Čiurlionio dailės muziejui atidaryta Valstybės atkūrimo šimtmečiui skirta paroda-instaliacija, o kauniečiai ir miesto svečiai kviečiami čia ieškoti ir savo šeimos istorijos. Parodoje „Labdariai.LT. Tarpukario dailės ir kultūros istorijos bei mecenatystės skerspjūviai“ prista-toma 1930–1936 metais vykusi įspūdinga labdaros akcija, kurios metu susivienijusi Lietuva aukojo pinigus Tautos muziejaus statybai.

LPKTS Kauno filialo nariai, lanky-damiesi muziejuje, prasmingai sutiko trečiąjį Advento sekmadienį ir palydėjo LR Seimo paskelbtus Juozo Tumo-Vaižganto metus. Pasveikinti atvyko kunigas Nerijus Pipiras, paskaitė savo kūrybos eiles. Dėkojame Danutei Gruzdienei už organizuotą susitikimą ir galimybę susipažinti su paroda.

Ši paroda skatina prisiminti prasmingas istorijos pamokas, kai lietuviai čia ir užjūryje susivienijo ne kar, priešo ar grėsmės akivaizdoje, o kilniams ir prasmingam tikslui. (Paroda veiks iki vasario 16 dienos.) Tai – unikalus valstybės ir tautos vienybės pavyzdys, kuris ir šiandien mums lieka aktualus.

Projektas „Labdariai.LT“ skirtas didžiausiai, net 6 metus trukusiai labdaros akcijai, kurios tikslas buvo surinkti milijoną litų unikaliam paminklui – nacionaliniam muziejui, kuriuo galėtų naudotis ne viena lietuvių karta. Akcija pradėta 1930-aisiais, minint Vytauto Didžiojo 500-iasias mirties metines, ir tėsėsi tol, kol reikiama suma buvo surinkta. Dar mi-

lijonu litų prie muziejaus statybos prisidėjo valstybė.

Parodoje pirmą kartą galima pamatyti įspūdingas gražiai įrištas knygas su paslaptiniais įrašais „L“, „R“, „S“, kurias apipavidalino ir titulinius lapus su-kūrė dailininkas Vytautas Kazimieras Jonynas. Prieklausomai nuo paaukotos sumos, į šias knygas buvo įrašomi lab-dariai, rėmėjai ir šelpėjai. Muziejaus ar-chyvas išsaugojo didelę dalį labai įdomios medžiagos apie šią akciją, tačiau didžiausia vertybė – tai per du tūkstančius aukotoju pavardžių, kurie pagal iš-gales prisidėjo savo lėšomis.

Tarp jų visiems žinomi asmenys: kunigas kanauninkas Juozas Tumas-Vaižgantas, paaukojės šiam tikslui net 1000 litų, taip pat poetai: Salomėja Nė-ris, Jurgis Baltrušaitis, rašytous Vin-ças Krėvė-Mickevičius, paaukojės 65 litus, gamtininkas Tadas Ivanauskas, profesorius Vladas Lašas, Nepriklauso-mybės Akto signataras istorikas My-kolas Biržiška, skyrės 50 litų.

Tarp aukotojų yra ir įmonės, vei-kiančios ir dabar – „Rūtos“ saldainių fabrikas, alaus darykla „Volfas Engel-man“, „Ringuva“. Kai kurie aukojo šimtus ar net tūkstančius litų, o moki-niai tuomet rinko po 5–20 centų sie-kiančias sumas ir vien iš jų susidare-arie 20 tūkstančių litų.

Parodoje dailininkas Saulius Valius sukūrė įspūdingą instaliaciją iš daugiau nei dviejų tūkstančių ranka įrašytų pa-vardžių. Kortelės su pavardėmis ir pa-aukota suma išliko iki mūsų dienų, įdomu ir tai, kad jau tada ši akcija buvo eko-logiška – taupant popierių, rašyta ant abiejų pusių, panaudojant ir kitiemis tikslams jau naudotas kortelės.

Gruodžio mėn. atmintinos datos ir suaktys Sausio mėnuo

* Prieš 100 metų, 1919 m. sausio 3 d., Kauno aps. Pakuonio valsč. Bačkininkų k. gimė partizanas, pogrindinės spaudos platintojas Povilas Buzas;

* prieš 80 metų, 1939 m. sausio 6 d., Rokiškio valsč. Ratkūnų k. gimė pasipriešinimo sovietų okupaciniams režimui dalyvis, pogrindinės spaudos platintojas, politinis ka-linys Petras Plumpa;

* prieš 90 metų, 1929 m. sausio 6 d., Tauragės aps. Skaudvilės valsč. Skaudvilės mstl. gimė disidentas, pogrindžio spaudos tekstu autorius ir bendradarbis Stasys Stungurys;

* prieš 70 metų, 1949 m. sausio 12 d., Lazdijų aps. Leipalingio valsč. Gerdašių k. gimė disidentas, kultūros veikėjas, vienas iš pogrindžio literatūrinio almanacho „Pas-togė“ leidėjų Juozas Prapiestis;

* Sausio 13-oji – Laisvės gynėjų diena. 1991 m. sausio 13 d., žuvo 14 laisvės gynėjų, dar beveik tūkstantis žmonių buvo sužeista ar kitaip nukentėjo;

* prieš 90 metų, 1929 m. sausio 15 d., Kretingos aps. Kretingos valsč. Rūdaičių k. gimė antisovietinio pasipriešinimo dalyvė, Sausio 13-osios brolijos įkūrėja ir vadovė Jadyga Bieliauskienė;

* prieš 70 metų, 1949 m. sausio 20 d., Marijampolės aps. Liepynų k. sunaikintas Tauro apyg. Vytauto rinkt. štabas. Žuvo rinkt. vadas Kazimieras Greblis-Gegužis, Sakalas, rinkt. štabo Ūkio sk. viršininkas Vytautas (Vytautas) Kronkaitis (Krunkaitis)-Herbas, rinkt. štabo ir Rikiuotėsk. viršininkas Jurgis Vasiliauskas-Algimantas, Skydas. Tą pačią dieną Vyšniaiakio k. žuvo rinkt. Žvalgybos sk. viršininkas Petras Terza-Stumbras;

* prieš 70 metų, 1949 m. sausio 25 d., Panevėžio aps. Smilgių valsč. Padaugy-venės k. gyventojo A. Meškausko sodyboje žuvo Prisikėlimo apyg. Lietuvos ža-liersios rinkt. vadas Petras Masiulaitis-Virpsa, Giria, rinkt. štabo Žvalgybos sk.

viršininkas Antanas Brazauskas-Žaibas, rinkt. vado asmens sargybinis Mečislovas Baltramiejūnas-Tadas ir keturi jų bendražygiai;

* Sausio 27-oji – Tarptautinė holokausto aukų atminimo diena. 1945 m. sausio 27 d.

Lenkijoje buvo išlaisvinta Aušvico (Osvencimo) koncentracijos stovykla;

* prieš 70 metų, 1949 m. sausio 31 d., Kupiškio aps. Aukštupėnų valsč. Ožkinių k. žuvo Dariaus ir Girėno rinkt. partizanų būrio vadas Albinas Tindžiulis-Dėdė.

Paruošta pagal LGGRTC

Padėka

Dėkojame TS-LKD, kurios dėka savaitraštis „Tremtinys“ visiems metams užsakytas trisdešimčiai mūsų skaitytojų.

Skelbimas

Sausio 18 d. (šeštadienį) 10 val. Kaune, Laisvės al. 39, LPKTS buveinėje vyks LPKTS valdybos posėdis.

Valdybos narius kviečiame dalyvauti.